

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (INTERNATIONAL MONETARY FUND : IMF) เป็นองค์การทางเศรษฐกิจที่จัดตั้งขึ้นภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง (พ.ศ. 2490 : ค.ศ. 1947) เพื่อดูแลการเงินระหว่างประเทศและสนับสนุนระบบการค้าเสรี (FREE TRADE) ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของแกตต์ (GATT : GENERAL AGREEMENT ON TARIFFS AND TRADE)

วัตถุประสงค์และหน้าที่หลักของ IMF คือ สนับสนุนความร่วมมือทางด้านการเงินของประเทศสมาชิก รักษาเสถียรภาพของการเงินระหว่างประเทศ ดูแลระบบอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศสมาชิกให้เป็นไปด้วยความยุติธรรมและเรียบร้อย ไม่ให้ประเทศสมาชิกเอาเปรียบประเทศคู่ค้าโดยการลดค่าเงิน (DEVALUATION) ดูแลเรื่องการชำระเงินระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมเดินสะพัดระหว่างประเทศ¹ และบทบาทสำคัญก็คือ การช่วยเหลือประเทศสมาชิกต่าง ๆ ที่มีความยุ่งยากทางด้านดุลการชำระเงิน โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนาที่มีปัญหาหนี้สินเรื้อรัง โดยการให้ประเทศสมาชิกกู้เงินไปพุงฐานะทางเศรษฐกิจ กรณีที่มีปัญหาการขาดดุลชำระเงิน (BALANCE OF PAYMENT DEFICIT) ต่อเนื่องกัน

¹ ศักดา ธนิตกุล. "พันธะข้อ 8 : ไอเอ็มเอฟ ทางเดินที่ถอยกลับไม่ได้",

โดยทั่วไป IMF จะติดตามพัฒนาการทางเศรษฐกิจการเงินของประเทศสมาชิกอย่างใกล้ชิด และมีข้อเสนอแนะซึ่งประเทศเหล่านั้นจำเป็นต้องปฏิบัติตามพร้อม ๆ กับโครงการกู้เงินจาก IMF จนกว่าดุลการชำระเงินจะมีสภาพดีขึ้น เห็นได้ว่า IMF ค่อนข้างจะมีอำนาจมากทีเดียวในการเข้าไปแทรกแซงการวางนโยบายเศรษฐกิจการเงินของประเทศกำลังพัฒนา หรืออาจเรียกได้ว่ามีอำนาจในระดับที่สามารถเข้าไปควบคุมอธิปไตยทางเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนาได้²

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ

ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีของ IMF ในปี พ.ศ. 2492 (ค.ศ. 1949) เพราะรัฐบาลไทยในสมัยนั้นเห็นว่า การเข้าเป็นสมาชิก IMF จะมีประโยชน์ในทางที่จะช่วยให้ค่าเงินบาทที่นับวันแต่จะเกี่ยวข้องกับเงินตราต่างประเทศมีเสถียรภาพและความมั่นคง และทำให้ประเทศไทยสามารถเข้าไปกู้เงินได้จาก IMF (RESOURCES ACCESS) กรณีที่มีปัญหาขาดดุลการชำระเงินต่อเนื่อง

IMF ได้กำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนและการควบคุมการบริวรรตเงินตราของประเทศสมาชิกไว้ในข้อตกลงว่าด้วยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (Articles of Agreement of the IMF) และประเทศสมาชิกจะต้องปฏิบัติตามข้อตกลงฯ ดังกล่าว ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการเงินระหว่างประเทศ โดยมีหลักการให้การชำระเงินระหว่างประเทศเป็นไปโดยเสรีปราศจากอุปสรรค แต่ในความเป็นจริงมิใช่ทุกประเทศที่สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าวได้ครบถ้วน เพราะบางประเทศอาจจะยังไม่พร้อมทางเศรษฐกิจที่จะทำการเปิดเสรีทางการเงิน เพื่อตอบสนองการค้าเสรีตาม

²ปรีชา เปี่ยมพงสานต์. "ไอเอ็มเอฟ - การรับประกันระขอ 8 กับความมั่นคงของเศรษฐกิจไทย?", ข่าวพิเศษ, 28 พฤษภาคม - 2 มิถุนายน 2533.

ระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม เนื่องจากการใช้ระบบเสรีทางการเงินในประเทศที่มีปัญหาเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจ จะช่วยผลักดันให้กระแสเงินไหลออกมากกว่าไหลเข้า ในที่สุดก็ต้องพบกับการขาดแคลนเงินตราต่างประเทศและอยู่ในฐานะล้มละลาย ดังนั้น IMF จึงต้องยอมผ่อนผันให้ประเทศเหล่านี้มีข้อจำกัดหรือทำการควบคุมการแลกเปลี่ยนและการไหลเข้าออกของเงินตราได้ โดยมีบทบัญญัติข้อ 14 (การดำเนินการในระยะเปลี่ยนแปลง : TRANSITIONAL ARRANGEMENT) ของข้อตกลงฯ ผ่อนผันให้ประเทศสมาชิกที่ยังไม่พร้อมทางเศรษฐกิจสามารถตั้งข้อจำกัดเกี่ยวกับการชำระเงิน (RESTRICTIONS ON PAYMENTS) และข้อจำกัดเกี่ยวกับการโอนเงิน (RESTRICTIONS ON TRANSFERS) ที่เกี่ยวกับธุรกรรมเดินสะพัดระหว่างประเทศ (CURRENT INTERNATIONAL TRANSACTIONS) ได้ โดยต้องมีเหตุผลในการตั้งข้อจำกัดฯ ดังกล่าว เฉพาะสาเหตุเกี่ยวกับดุลชำระเงินเท่านั้น และ IMF ก็มีอำนาจ (AUTHORITY) ที่จะเสนอให้ประเทศสมาชิกตามพันธะข้อ 14 ยกเลิกข้อจำกัดฯ ได้ ถ้าเห็นว่าประเทศนั้นมีดุลการชำระเงินที่มั่นคงเพียงพอ

ประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน ในขณะที่สมัครเป็นภาคีของ IMF ภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยยังไม่เข้มแข็งเพียงพอ หากดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของ IMF เกี่ยวกับการเปิดเสรีทางการเงิน คงต้องประสบกับปัญหาอย่างแน่นอน IMF จึงผ่อนผันให้ประเทศไทยตั้งข้อจำกัดฯ เกี่ยวกับการไหลเข้าออกของเงินตราได้ นั่นก็คือ เป็นประเทศที่รับพันธะข้อ 14 โดยรัฐสามารถเข้ามาแทรกแซงระบบการปริวรรตเงินตรา เพื่อให้สามารถควบคุมธุรกิจทางด้านเงินตราต่างประเทศได้

การประกาศรับพันธะข้อ 8 ของประเทศไทย

ต่อมาเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2533 พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรี และนายประมวล สภาวสุ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (ขณะนั้น) ได้ประกาศรับพันธะข้อ 8 ของ IMF นับเป็นประเทศสมาชิกลำดับที่ 68 ที่รับพันธะข้อ 8 จากบรรดาสมาชิกทั้งสิ้น 152 ประเทศ แสดงถึงความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศไทยว่า ไม่อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีปัญหาดุลการชำระเงินและมีวิกฤตการณ์หนี้สิน ทำให้ฐานะของประเทศ

เป็นที่น่าเชื่อถือยิ่งขึ้น (มี CREDIT RATING ดีขึ้น) ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีในแง่การชักจูงการลงทุนทั้งทางตรงและทางอ้อมจากต่างประเทศ รวมไปถึงการกู้ยืมจากต่างประเทศง่ายขึ้น ซึ่งจะช่วยให้อาจจัดการแก้ปัญหาความขาดแคลนเงินออมของประเทศไทยได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างภาพพจน์ที่ดีต่อประเทศไทยที่ให้ความร่วมมืออันดีต่อ IMF ซึ่งจะส่งผลให้ความสามารถในการเจรจาต่อรองขอความร่วมมือจาก IMF เป็นไปได้โดยสะดวกยิ่งขึ้น

พร้อมกับการประกาศรับพันธะข้อ 8 ของรัฐบาล ธนาคารแห่งประเทศไทยก็ได้ประกาศผ่อนคลายการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราควบคู่กันไปด้วย นับเป็นการเปลี่ยนแปลงในลักษณะปฏิรูประบบการเงินครั้งสำคัญของไทย นอกจากนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยยังได้ดำเนินการปรับปรุงและผ่อนคลายข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคและข้อจำกัดในการประกอบกิจการของสถาบันการเงินมาโดยลำดับ เพื่อให้ระบบการเงินของไทยมีความยืดหยุ่นและสามารถรองรับความเปลี่ยนแปลงและความผันผวนทางเศรษฐกิจได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งมาตรการดังกล่าวเป็นเพียงการผ่อนคลายระยะแรกเท่านั้น โดยให้ธนาคารพาณิชย์มีบทบาทแทนธนาคารแห่งประเทศไทยมากขึ้น สามารถอนุญาตคำขอต่าง ๆ ทางด้านการค้าต่างประเทศได้ทุกกรณี ทางด้านเงินบริการก็ขยายวงเงินและได้รับมอบหมายให้อนุญาตคำขอได้สูงขึ้น รวมทั้งอนุญาตทางด้านเงินทุนสำหรับรายย่อย เพื่อการส่งออกเงินทุนที่ไม่ได้จดทะเบียนไว้กับธนาคารแห่งประเทศไทย และการส่งเงินทุนคืนจากการขายหุ้นและเลิกกิจการ ซึ่งแต่เดิมระบบการเงินของไทยอยู่ภายใต้กรอบการควบคุมที่ค่อนข้างเข้มงวดมาก การนำเงินเข้า-ออกหรือโอนเงินระหว่างประเทศ จะต้องขออนุญาตธนาคารแห่งประเทศไทยก่อนโดยผ่านธนาคารพาณิชย์ แม้ว่าจะได้้อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์สามารถพิจารณาคำขอซื้อเงินตราต่างประเทศได้เอง ในบางกรณีภายในวงเงินและหลักเกณฑ์ที่กำหนดก็ตาม

9 เดือนหลังจากการประกาศผ่อนคลายการควบคุมการแลกเปลี่ยนระยะแรกแล้ว กระทรวงการคลังได้ออกกฎกระทรวงฉบับที่ 20 (พ.ศ. 2534) เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2534 ประกาศผ่อนคลายการควบคุมการแลกเปลี่ยนระยะที่ 2 โดยให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่ 1 เมษายน 2534 เป็นต้นไป สำคัญของการผ่อนคลายการควบคุมการแลกเปลี่ยนในครั้งนี้เป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้เกี่ยวข้องมากขึ้น โดยอนุญาตให้เปิดบัญชีเงินฝากเงินตรา

ต่างประเทศ และเปลี่ยนแปลงแบบฟอร์มการรายงานการซื้อขายเงิน นอกจากนี้ยังมีการ
ผ่อนคลายด้านบุคคลรับอนุญาต เพื่อเปิดโอกาสให้การรับบริการจากบุคคลที่รับอนุญาตมีความ
สะดวกขึ้น โดยเพิ่มประเภทที่จะได้รับอนุญาตและเพิ่มวงเงินการขายเงินตราต่างประเทศ
ให้แก่ผู้จะเดินทางให้สูงขึ้นด้วย

การผ่อนคลายการควบคุมการแลกเปลี่ยนระยะที่ 2 เป็นเพียงมาตรการระยะสั้น
ของแนวทางการพัฒนาระบบการเงินของไทยเท่านั้น ในระยะต่อไปธนาคารแห่งประเทศไทย
จะดำเนินมาตรการระยะปานกลางและระยะยาวอีกหลายประการ และล่าสุดเมื่อวันที่ 30
เมษายน 2535 ได้มีการประกาศผ่อนคลายระยะที่สาม โดยประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการ
แลกเปลี่ยนเงิน เรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงิน (ฉบับ
ที่ 2) ซึ่งปรับปรุงแก้ไขระเบียบวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่าง
ประเทศ เพื่อให้เกิดความสะดวกในการปฏิบัติให้มากขึ้น

การประกาศรับพันธะข้อ 8 ในช่วงเวลาดังกล่าว นับว่ามีความเหมาะสมอย่าง
ยิ่ง เนื่องจากภาวะทางเศรษฐกิจและฐานะทางการเงินของประเทศมีความมั่นคงมาก³
ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยเองก็มีความมั่นใจในเรื่องของทุนสำรองระหว่างประเทศของ
ไทย ดังจะเห็นได้จากยอดดุลการชำระเงินที่เกินดุลอยู่ในเกณฑ์สูง มีผลทำให้เงินทุนสำรอง
ระหว่างประเทศ ณ สิ้นปี 2532 มีจำนวนสูงขึ้น 10.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจาก
ปี 2531 ถึงร้อยละ 47.8 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสมาชิกของ IMF จำนวน 152
ประเทศ ฐานะเงินทุนสำรองระหว่างประเทศของไทยอยู่ในอันดับที่ 19 ของจำนวนสมาชิก
ทั้งหมด โดยมีจำนวนเงิน 12 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ นอกจากนี้ภาระหนี้ต่างประเทศ (DEBT-
SERVICE RATIO) ก็มีสัดส่วนอยู่ในระดับเพียงร้อยละ 10 ของรายได้จากการส่งออก

³ "ผ่อนคลายปริวรรตเงินตรา....เปิดเสรีทางการเงิน", เอกสารจากส่วน
วิจัยการเงิน ฝ่ายวิชาการ ธนาคารกสิกรไทย

เทียบกับเมื่อ 5 ปีที่แล้ว ทุนสำรองระหว่างประเทศมีเพียง 2.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ภาวะหนี้ต่างประเทศมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 21 ของรายได้จากการส่งออก

แม้จะมีความพร้อมในการประกาศรับพันธะข้อ 8 ตามเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น แต่ก็มีผู้วิพากษ์วิจารณ์กันเป็นจำนวนมาก นักเศรษฐศาสตร์บางกลุ่มวิตกกังวลว่า ในการใช้พันธะข้อ 8 และมาตรการผ่อนคลายการควบคุมการบริวรรตเงินตรา ผลที่ได้อาจมิใช่ระบบการเงินที่เสรี แต่จะเป็นระบบเงินไหลออกอย่างเสรีมากกว่า⁴ แต่ในความเป็นจริงแม้ทางนิตินัยประเทศไทยเพียงจะประกาศรับพันธะข้อ 8 แต่ในทางปฏิบัติประเทศไทยไม่มีข้อจำกัดการโอน ขำระและแลกเปลี่ยนเงินตราซึ่งขัดพันธะข้อ 8 มาเป็นเวลานานแล้ว แต่ที่ยังมิได้มีการประกาศเป็นทางการ ก็เพราะภาวะเศรษฐกิจของประเทศยังมีความอ่อนไหวประกอบกับปัญหาการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด (CURRENT ACCOUNT DEFICIT) เรื้อรัง รวมถึงภาวะหนี้ต่างประเทศที่อยู่ในระดับสูง ทำให้ประเทศไทยยังไม่แน่ใจที่จะประกาศรับพันธะข้อ 8 จึงถือได้ว่าในทางพฤตินัย ประเทศไทยเป็นประเทศที่ปฏิบัติตามพันธะข้อ 8 มานานแล้ว⁵ จนกระทั่งฐานะทางเศรษฐกิจและดุลการขำระเงิน ตลอดจนทุนสำรองระหว่างประเทศมีความมั่นคงแข็งแรงเพียงพอที่จะรับผลกระทบจากการขำระหรือโอนเงินเข้า-ออกจากประเทศเป็นจำนวนมากได้ จึงมีการประกาศอย่างเป็นทางการดังกล่าว

⁴ปรีชา เปี่ยมพงสานต์, อ้างแล้ว.

⁵รังสรรค์ หทัยเสรี. "พันธะข้อ 8 และนโยบายบริวรรตเงินตราเสรี : ผลกระทบเชิงธุรกิจต่อภาคเอกชนทั่วไป". จุฬาลงกรณ์วารสาร, กรกฎาคม - ธันวาคม 2533.

สาระสำคัญของพันธะข้อ 8

พันธะข้อ 8 นี้จะสรุปได้ 3 ประเด็นใหญ่ ๆ คือ

1. ต้องหลีกเลี่ยงไม่ตั้งข้อจำกัดเกี่ยวกับการจ่ายเงินหรือโอนเงิน ซึ่งเกิดจากรูกระงับการเดินสะพัดระหว่างประเทศ (RESTRICTIONS ON THE MAKING OF PAYMENTS AND TRANSFERS FOR CURRENT INTERNATIONAL TRANSACTIONS) : ให้มีการเปิดเสรีทางการเงินอย่างเต็มที่ (FINANCIAL LIBERALIZATION) มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศเพื่อทำธุรกรรมเดินสะพัดอย่างเสรี
2. ต้องหลีกเลี่ยงไม่เลือกปฏิบัติเกี่ยวกับเงินตรา (DISCRIMINATORY CURRENCY ARRANGEMENT) : มีการปฏิบัติเกี่ยวกับเงินตราต่อประเทศคู่ค้าอย่างเท่าเทียมกัน
3. ต้องรับแลกเปลี่ยนเงินสกุลของตนที่ต่างประเทศถืออยู่ (CONVERTIBILITY OF FOREIGN-HELD BALANCES)

จากการประกาศรับพันธะข้อ 8 อย่างเป็นทางการ ทำให้ประเทศไทยมีสถานะภาพเท่าเทียมกับประเทศสมาชิกอื่น เป็นเครื่องชี้ว่าประเทศไทยมีฐานะเศรษฐกิจมั่นคงและมีเสถียรภาพ มีระบบแลกเปลี่ยนเสรี ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศขยายตัวเพิ่มขึ้น จึงอาจถือได้ว่าเป็น "การปฏิรูปทางการเงิน" และการปฏิรูปทางการเงินโดยการเปิดเสรีนี้ ถูกกำหนดด้วยบัญชีภายในและภายนอกประเทศหลายประการ

แรงผลักดันให้ประเทศไทยประกาศรับพันธะข้อ 8

ปัจจัยภายในประเทศ

1. การขยายตัวอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องของเศรษฐกิจไทย โดยมีแนวโน้มมุ่งสู่การเป็นเศรษฐกิจอุตสาหกรรมมากยิ่งขึ้น

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้ขยายตัวอย่างมาก โดยเฉพาะปี 2531-2532 ถือว่าเป็นการขยายตัวที่สูงสุดในรอบ 10 ปี ฐานะการคลังก็เกินดุลติดต่อกันมา 2 ปี เงินทุนสำรองระหว่างประเทศก็อยู่ในระดับสูงกว่าทุกปีที่ผ่านมา และในระยะ 10-20 ปีที่ผ่านมา โครงสร้างการผลิตของประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปมาก โดยเฉพาะ

การผลิตภาคอุตสาหกรรม มีการใช้ทุนมากขึ้น และมีระดับเทคโนโลยีที่ใช้สูงขึ้น ส่วนภาคเกษตรกรรมก็พัฒนาไปเป็นการผลิตถึงอุตสาหกรรม เช่น การเลี้ยงไก่ก็มีการประกอบธุรกิจที่ครบวงจร กล่าวคือ ผลิตตั้งแต่อาหารสัตว์เพื่อเลี้ยงไก่ไปจนถึงการนำเนื้อไก่ไปทำอาหารแปรรูปหรือสำเร็จรูปขาย

เมื่อมีการลงทุนมากขึ้นก็จะทำให้มีการผลิตสินค้าและบริการมากขึ้น ทำให้การส่งออกขยายตัวขึ้น แต่ประเทศไทยยังขาดเงินทุนอีกมาก ประกอบกับความไม่สมดุลระหว่างเงินออมและเงินลงทุนในประเทศ จึงมีความต้องการเงินทุนจากต่างประเทศ ฉะนั้นควรมีการอำนวยความสะดวกต่อการลงทุนโดยทำให้การโอนเงินเข้าหรือออกนอกประเทศมีความคล่องตัวมากขึ้น ซึ่งจะเป็นการจูงใจให้นักลงทุนจากต่างประเทศหันมาลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น การอำนวยความสะดวกก็ทำได้โดยการผ่อนคลายนโยบายจำกัดทางการเงินต่าง ๆ ซึ่งเป็น INFRASTRUCTURE อย่างหนึ่งของระบบเศรษฐกิจ เพื่อให้ นักลงทุนจากต่างประเทศมีความมั่นใจยิ่งขึ้นในการส่งเงินออกนอกประเทศ เนื่องจากการคืนทุนจากการขายหุ้นหรือเลิกกิจการ นั่นก็คือการประกาศรับพันธะข้อ 8 ของ IMF ซึ่งจะทำให้ฐานะความน่าเชื่อถือของประเทศไทย (CREDIT RATING) สูงขึ้นในสายตาของนักลงทุนต่างประเทศ

2. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของธุรกิจที่มีการบริหารโดยมีอาชีพมากยิ่งขึ้น

เมื่อภาคเศรษฐกิจอุตสาหกรรมมีแนวโน้มขยายตัวมากขึ้น การดำเนินธุรกิจเชิงพาณิชย์ก็ต้องมีขนาดใหญ่ตามขึ้นไปด้วย และโครงสร้างการลงทุนและการดำเนินธุรกิจของไทยก็มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงจากระบบบริหารแบบดั้งเดิมหรือแบบครอบครัวไปสู่การดำเนินธุรกิจโดยมีอาชีพหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมากขึ้น และเมื่อธุรกิจมีขนาดใหญ่ขึ้น ทำให้มีความจำเป็นต้องอาศัยการบริหารหรือการวางแผนทางการเงิน การจัดโครงสร้างเงินทุนที่เหมาะสม การหาแหล่งเงินทุนที่มีต้นทุนต่ำซึ่งจะทำให้ต้นทุนการผลิตสินค้าและบริการต่ำลงไปด้วย และจะส่งผลให้สินค้าและบริการนั้นมีอำนาจแข่งขันสูงขึ้น จึงต้องมีการกำหนดรูปแบบการระดมทุน ซึ่งอาจอยู่ในรูปการให้กู้ร่วมของสถาบันการเงินในประเทศ การออกตราสารทางการเงินเพื่อการกู้ยืมจากประชาชนโดยตรง หรือการกู้ยืมจากต่างประเทศ

เช่น บัตรเงินฝากที่สามารถโอนเปลี่ยนมือได้ (NCDs) บัตรเงินฝากประเภทดอกเบี้ยลอยตัวหรือบัญชีเงินฝากประเภท NOW (NEGOTIABLE ORDER WITHDRAWAL) พันธบัตรอัตราดอกเบี้ยลอยตัว (FRNs) ตั๋วเงินระยะสั้น (NIFs) SWAP, OPTION, SWAPTION, FUTURE และหุ้นกู้แปลงสภาพ (CONVERTIBLE DEBENTURE : CD) เป็นต้น

3. ภาวะการเงินและการคลังของประเทศอยู่ในช่วงที่มีฐานะดี พร้อมทั้งจะเริ่มการปฏิรูปเพื่อการพัฒนาด้านการเงิน

แม้ว่าประเทศไทยจะเป็นสมาชิกของ IMF นานกว่า 40 ปีมาแล้ว แต่ส่วนใหญ่ประเทศไทยก็มิได้ใช้สิทธิประโยชน์จากการเป็นสมาชิกของกองทุนฯ เท่าใดนัก ต่อมาในเดือนมิถุนายน 2524 ประเทศไทยประสบปัญหาการขาดดุลการค้า ดุลการชำระเงิน และฐานะทุนสำรองระหว่างประเทศ ทำให้รัฐบาลไทยตัดสินใจกู้เงินฉุกเฉิน STAND-BY ARRANGEMENT จำนวน 814.5 ล้าน SDRs (SPECIAL DRAWING RIGHTS) ซึ่งเทียบเท่า 945 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยมีระยะปลอดหนี้ (GRACE PERIOD) 3-5 ปี ระยะเวลายชำระคืนเงินกู้ 7 ปี อัตราดอกเบี้ย 10.5% ต่อปี ซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยที่ค่อนข้างถูก โดย IMF กำหนดเงื่อนไขของเงินกู้ที่ว่า รัฐบาลจะต้องดำเนินการลดส่วนขาดดุลทางการคลัง และในปี 2528 กองทุนการเงินระหว่างประเทศได้อนุมัติเงินกู้ฉุกเฉินแก่ประเทศไทย จำนวนเงิน 400 ล้าน SDRs (เทียบเท่า 459.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) เพื่อเสริมฐานะของทุนสำรองระหว่างประเทศ เงินกู้จำนวนนี้เทียบเท่า 103% ของโควตาที่ประเทศไทยพึงได้รับ อัตราดอกเบี้ย 8.5% การเบิกใช้เงินกู้แบ่งเป็น 8 งวด ครอบคลุมระยะเวลา 2 ปี โดยมีเงื่อนไขสำคัญให้ รัฐบาลไทยลดการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด และลดส่วนขาดดุลของงบประมาณลง⁶

⁶รังสรรค์ ธารพรพันธ์. "กระบวนการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจในประเทศ

: บทวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์เศรษฐกิจการเมือง พ.ศ. 2475-2530",

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ครั้นต่อมาเมื่อเศรษฐกิจของประเทศไทยดีขึ้น ก็ได้มีการชำระคืนเงินกู้มาอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งสามารถชำระหนี้คืนต่อกองทุนฯ ซึ่งมีประมาณ 1,300 ล้านบาท ให้หมดได้ในเดือนพฤษภาคม 2533 ซึ่งเป็นการชำระหนี้คืนก่อนกำหนดถึง 3 ปีครึ่ง นอกจากนี้ฐานะทางการคลังของประเทศไทยก็เกินดุลติดต่อกันมาตั้งแต่ปี 2531 รวมทั้งภาระหนี้ต่างประเทศก็ลดลงมาโดยลำดับจากที่เคยเป็นหนี้สูงถึงร้อยละ 22.7 เทียบกับการส่งออก เมื่อปี 2528 และในปี 2532 ก็ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 11.0 เห็นได้ว่าภาวะการเงินและการคลังของประเทศไทยอยู่ในช่วงที่มีฐานะดี และเพื่อให้เศรษฐกิจไทยสามารถเติบโตต่อไปได้อย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ จึงควรที่จะมีการปรับปรุงโครงสร้างระบบการเงินของประเทศไทยและสถาบันการเงินต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพและความมั่นคงขึ้น โดยการปรับปรุงบริการทางการเงินทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพให้พร้อมที่จะรองรับการเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจไทย ตลอดจนวิวัฒนาการในระบบเศรษฐกิจและการเงินของโลก

4. ค่าแรงงานที่แพงขึ้น ทำให้มีความต้องการระบบการเงินที่มีประสิทธิภาพ

ปัจจัยสำคัญในการผลิตนอกจากวัตถุดิบก็คือแรงงาน ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา (ก่อนรับพันธะข้อ 8) ค่าแรงงานของไทยมีราคาถูกเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น และเป็นสิ่งสำคัญที่ดึงดูดให้นักลงทุนต่างชาติสนใจที่จะเข้ามาลงทุนในไทยเป็นจำนวนมาก แต่ต่อมาค่าแรงงานในไทยได้สูงขึ้น จนทำให้อุตสาหกรรมบางอย่างของนักลงทุนต่างชาติเริ่มเคลื่อนย้ายการผลิตจากประเทศไทยไปยังประเทศอื่น เช่น อุตสาหกรรมสิ่งทอของญี่ปุ่นได้เริ่มย้ายไปลงทุนในอินโดนีเซีย ซึ่งค่าแรงต่ำกว่าไทย 25%⁷ ดังนั้นทางการไทยจึงต้องหาสิ่งที่จะมาชดเชยกับค่าแรงงานที่สูงขึ้น ซึ่งก็คือ ระบบการเงินที่มีประสิทธิภาพ : ดอกเบี้ยต่ำ เสียเวลาในการติดต่อน้อย และระบบการเงินที่มีประสิทธิภาพทำได้โดยการผ่อนคลายหรือยกเลิกกฎเกณฑ์ที่ควบคุมระบบให้มากที่สุด และปล่อยให้เป็นไปตามกลไกการตลาด

⁷ ศักดา ธนิตกุล, อ้างแล้ว

ปัจจัยภายนอกประเทศ

ระบบการเงินของโลกปัจจุบันมีความเชื่อมโยงระหว่างกันในทุกประเทศ และมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดเป็นเครือข่ายระดับโลก เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจการเงินของโลกก็ย่อมส่งผลกระทบต่อระบบการเงินของแต่ละประเทศด้วยเช่นกัน การรับพันธะข้อ 8 ของประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน นอกจากปัจจัยภายในประเทศที่ส่งผลให้มีการประกาศรับแล้ว ปัจจัยภายนอกประเทศก็เป็นมูลเหตุอย่างหนึ่งที่ทำให้ประเทศไทยต้องดำเนินการดังกล่าว ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. ระบบการเงินของประเทศต่าง ๆ มีแนวโน้มที่จะเริ่มผ่อนคลายระเบียบ

กฎเกณฑ์

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และการสื่อสารประกอบกับระบบเศรษฐกิจของไทยที่เป็นระบบเปิดเสรี ทำให้ธุรกิจการเงินของไทยมีความเชื่อมโยงและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับระบบเศรษฐกิจการเงินของโลก เมื่อประเทศต่าง ๆ มีแนวโน้มที่จะเร่งปรับปรุงประสิทธิภาพระบบเศรษฐกิจและการเงิน โดยการผ่อนคลายข้อกำหนดต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นที่ไทยจะต้องผ่อนคลายกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้ระบบการเงินของไทยมีความพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงจากระบบการเงินของโลกที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

นอกจากนั้นประเทศทางแถบเอเชียที่ไทยมีความสัมพันธ์ทางการค้า การลงทุนด้วย ก็ได้มีการเปิดเสรีทางการเงินโดยการประกาศรับพันธะข้อ 8 ไปแล้วหลายประเทศ คือ มาเลเซีย (2511) ใต้หวัน (2530) เกาหลี (2532) จึงควรที่จะยกระดับประสิทธิภาพของระบบการเงินไทยให้มีความเท่าเทียมกับประเทศเหล่านี้ เพื่อความสะดวกต่อการค้าการลงทุน

2. การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการเงินของกลุ่มประเทศต่าง ๆ

ความร่วมมือทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ในระดับภูมิภาคซึ่งเป็นที่ยอมรับภายใต้ GATT นั้น อาจมองได้ว่าเป็นการขยายเขตการค้าเสรีออกไป จนกระทั่งในที่สุดจะไม่มีอุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศตามลัทธิเศรษฐกิจเสรีนิยม เช่น กลุ่ม EEC

ที่เริ่มจากการเป็น FREE TRADE AREA ไปสู่ CUSTOM UNION และที่กำลังจะเป็นคือ SINGLE EUROPEAN MARKET หรือการรวมกลุ่มของสหรัฐอเมริกา แคนาดา และเม็กซิโก เป็น FREE TRADE AREA แต่ในความเป็นจริงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมาชิกภายในกลุ่มกับประเทศอื่นกลับก่อให้เกิดการแข่งขันกันทำสงครามเศรษฐกิจ เป็นลัทธิกีดกันทางการค้า ถือได้ว่าเป็นการบิดเบือนลัทธิเศรษฐกิจเสรีนิยมของ GATT และการทำสงครามเศรษฐกิจดังกล่าวมีแต่จะทวีความเข้มข้นขึ้นทุกวัน ถ้าหากระบบการเงินของไทยมีประสิทธิภาพต่ำก็ย่อมจะทำให้ต้นทุนสินค้ามีราคาสูงตามไปด้วย ซึ่งจะส่งผลให้สินค้าออกของไทยไม่มีอำนาจในการแข่งขันกับสินค้าของประเทศอื่น นอกจากนี้ระบบการเงินร่วม (COMMON FINANCIAL MARKET) ที่เป็นผลมาจากการรวมยุโรปตลาดเดียว จะเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพสูงมาก เพราะสถาบันการเงินในประเทศสมาชิกหนึ่งสามารถขยายบริการให้แก่ลูกค้าได้ทั่วประเทศ (EEC) ทำให้การแข่งขันระหว่างสถาบันการเงินของสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และประเทศอื่นๆ จะทวีความรุนแรงขึ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อระบบการเงินธนาคารในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งรวมถึงประเทศไทยด้วย ดังนั้นการพยายามยกระดับประสิทธิภาพของระบบการเงินของไทยจึงกลายเป็นสิ่งที่ไม่มีความเสี่ยง

3. การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยและอัตราแลกเปลี่ยนในตลาดการเงินระหว่างประเทศ

ช่วงเวลาก่อนที่จะมีการเปิดเสรีทางการเงิน อัตราดอกเบี้ยและอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศต่าง ๆ จะมีความผันผวนอย่างรวดเร็วและมีผลกระทบในวงกว้างขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากระบบ INTERNATIONALIZATION และ GLOBALIZATION ทำให้ทางการต้องพิจารณาผ่อนคลายระเบียบกฎเกณฑ์ (DEREGULATION) ต่าง ๆ ลงเป็นลำดับ เพื่อสนับสนุนให้มีการคิดค้นและพัฒนาตราสารทางการเงินและบริการทางการเงินใหม่ ๆ เพื่อใช้คุ้มครองความเสี่ยง และเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้บริการ นอกจากนี้เมื่อมีการเปิดเสรีระบบการเงิน จะทำให้อัตราดอกเบี้ยในประเทศซึ่งเดิมแตกต่างกับอัตราดอกเบี้ยในต่างประเทศอย่างมากลดลงด้วย เพราะอัตราดอกเบี้ยในตลาดต่างประเทศซึ่งต่ำกว่าตลาดในประเทศจะเป็นแรงกดดันที่จะบีบให้ spread ของดอกเบี้ยเงินกู้แคบลง

เพื่อให้สอดคล้องกับอัตราดอกเบี้ยในต่างประเทศ และ เมื่อมีการผ่อนคลายกฎเกณฑ์ซึ่งทำให้ตลาดการเงินภายในประเทศมีความเชื่อมโยงกับตลาดต่างประเทศ ก็จะเป็นผลให้ต้นทุนของเงินในประเทศกับต้นทุนของเงินในตลาดต่างประเทศต่างกันน้อยลง

4. การที่ประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะเป็นศูนย์กลางทางการเงินในภูมิภาคอินโดจีน

เนื่องจากมีสถานะแวดล้อมหลายประการที่เอื้ออำนวยต่อการที่ประเทศไทยจะเป็นศูนย์กลางทางการเงินในภูมิภาคนี้ ดังนั้นหากไทยต้องการที่จะพัฒนาขึ้นเป็นศูนย์กลางทางการเงินในภูมิภาคอย่างแท้จริงก็ต้องมีการเปิดเสรีทางการเงิน หรือเมื่อต้องปฏิบัติตามหลักต่างตอบแทนกับนานาประเทศซึ่งมีแนวโน้มเปิดเสรีมากขึ้น อาจทำให้ในที่สุดจำเป็นต้องยกเลิกการควบคุมปริวรรตเงินตราโดยสิ้นเชิง

หากประเทศไทยสามารถเป็นศูนย์กลางการเงิน^๘ ได้ ก็จะก่อประโยชน์แก่เศรษฐกิจอย่างมหาศาล กล่าวคือ^๘

1. จะทำให้ธุรกิจและอุตสาหกรรมมีแหล่งเงินทุนระยะยาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะเกื้อหนุนอุตสาหกรรมของประเทศไทยอย่างมาก เพราะในปัจจุบันแหล่งเงินทุนระยะยาวเพื่ออุตสาหกรรมมีเฉพาะบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (IFCT) เท่านั้นซึ่งยังไม่เพียงพอ

2. จะทำให้มีเงินลงทุนเพียงพอกับความต้องการใช้สาธารณูปโภคพื้นฐานภายในประเทศ เพราะช่วงเวลาก่อนที่จะเปิดเสรีทางการเงิน รัฐวิสาหกิจของไทยต้องการเงินลงทุนมากถึง 370,000 ล้านบาท เพื่อลงทุนในช่วง 2-3 ปี ซึ่งทางกระทรวงการคลังไม่มีให้ และถ้าขอกู้จากแหล่งเงินในต่างประเทศก็จะเกิดภาระหนี้ต่างประเทศที่หนักเกินไปสำหรับรัฐบาลซึ่งเป็นผู้ค้ำประกันได้

^๘ ศักดา ชนิตกุล, อ้างแล้ว.

การลงทุนในการสร้างสาธารณูปโภคเพื่อให้เพียงพอรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่มีอยู่สูงนี้ มีความสำคัญมากต่อการที่ไทยจะเป็นศูนย์กลางการเงินฯ เพราะปัจจุบันศูนย์กลางทางการเงินฯ ในภูมิภาคนี้คือสิงคโปร์ และที่กำลังจะเป็นศูนย์กลางในอนาคตคือ "เกาะลาบวน" ของมาเลเซีย (LABUAN AN INTERNATIONAL OFFSHORE FINANCIAL CENTRE : IOFC) หรือโครงการ "สามเหลี่ยมเศรษฐกิจพัฒนา" (TRIANGLE GROWTH) ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างอินโดนีเซีย สิงคโปร์ และมาเลเซีย โดยผนวกโครงการลาบวนเข้าไปด้วย การที่ประเทศไทยจะเป็นศูนย์กลางทางการเงินฯ แทนสิงคโปร์คงทำได้ยากนัก เนื่องจากยังมีอุปสรรคทางด้านสาธารณูปโภค เช่น ด้านระบบโทรศัพท์หรือระบบการสื่อสารดาวเทียมติดต่อกับต่างประเทศ ซึ่งเป็นไปอย่างลำบาก ลำบากของไทยยังไม่สามารถสู้กับสิงคโปร์ได้

5. แรงกดดันจากองค์การเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

องค์การระหว่างประเทศที่มีบทบาทและมีอิทธิพลมากที่สุดในการปรับปรุงระบบการเงินของไทย มีอยู่ 3 องค์การคือ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ธนาคารโลก (WORLD BANK) ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลและชำระไว้ซึ่งระเบียบการเงินระหว่างประเทศ เมื่อประเทศไทยสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การทั้งสองในปี 2492 เท่ากับเป็นการยอมรับระเบียบการเงินระหว่างประเทศที่ดำรงอยู่โดยนิตินัย และอีกองค์การคือ แกตต์ : GATT (GENERAL AGREEMENT ON TARIFFS AND TRADE) หรือข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า

WORLD BANK : ช่วงระหว่างเวลาปี 2492-2503 เป็นช่วงที่ธนาคารโลกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศผลักดันให้รัฐบาลไทยปฏิบัติตามระเบียบการเงินระหว่างประเทศ และนับตั้งแต่ปี 2504 เป็นต้นมา กองทุนการเงินระหว่างประเทศและธนาคารโลกมีคุณูปการต่อสังคมเศรษฐกิจไทยในด้านการส่งเสริมให้การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจไทย งานวิจัยของกองทุนการเงินระหว่างประเทศจำกัดเฉพาะด้านการเงินและการคลัง ในขณะที่งานวิจัยของธนาคารโลกครอบคลุมขอบเขตกว้างขวาง ทั้งยังมีปริมาณมากกว่า งานวิจัยเหล่านี้ช่วยทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกการทำงานและ

การดำเนินนโยบายเศรษฐกิจต่าง ๆ ของรัฐบาลเป็นอันมาก และให้ประโยชน์อย่างสำคัญแก่กระบวนการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจในประเทศ⁹ การปฏิรูประบบการเงินซึ่งเป็นที่มาของการประกาศรับพันธะข้อ 8 ก็เช่นเดียวกัน ในปี 2533 ทาง WORLD BANK ได้ติดต่อโดยตรงกับธนาคารแห่งประเทศไทยเสนอแนวทางในการปฏิรูประบบการเงินหลายประการ เช่น การเสนอให้ปล่อยดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้ให้ลอยตัว (FLOAT) เป็นต้น ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า แรงผลักดันในแง่วิชาการของธนาคารโลกก็มีอิทธิพลต่อการปฏิรูประบบการเงินไทยด้วย

IMF : เป็นองค์การที่มีบทบาทสูงในการตรวจตราดูแลการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจของประเทศสมาชิก (โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศกำลังพัฒนา) การพยายามทำให้ประเทศสมาชิกยกเลิกข้อจำกัดเกี่ยวกับการชำระและโอนเงิน ซึ่งเกี่ยวข้องกับธุรกรรมเดินสะพัดระหว่างประเทศเป็นวัตถุประสงค์สำคัญอย่างหนึ่งของ IMF โดย IMF ถึงกับบัญญัติไว้ในพันธะข้อ 8 ว่าเป็นพันธกรณี (GENERAL OBLIGATION) ของรัฐสมาชิกที่จะต้องยกเลิกข้อจำกัดๆ ดังกล่าว พันธะข้อ 8 ได้มีการใช้บังคับมา 45 ปีแล้ว โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขเลย (ค.ศ. 1948-1992) ทั้งที่ข้อตกลง IMF ได้มีการแก้ไขขนาดใหญ่มาถึง 2 ครั้งก็ตาม ดังนั้นเมื่อภาวะเศรษฐกิจของไทยพร้อมที่จะรับพันธะข้อ 8 (ดุลชำระเงินเกินดุลติดต่อกัน มีเงินทุนสำรองมากถึง 13,000 ล้านดอลลาร์ มีอัตราส่วนของการชำระหนี้ต่างประเทศต่อยอดส่งออกเพียง 11%) จึงสามารถคาดได้ว่า IMF คงแนะนำผ่านกระบวนการปรึกษาหารือ (CONSULTATION) กับธนาคารแห่งประเทศไทยให้รัฐบาลไทยประกาศรับพันธะข้อ 8¹⁰

⁹รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์, อ้างแล้ว.

¹⁰ศักดา ธนิตกุล, อ้างแล้ว.

แกดต์ : ข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (GENERAL AGREEMENT ON TARIFFS AND TRADE) ถือกำเนิดขึ้นในปี พ.ศ. 2491 (ค.ศ. 1947) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการค้าสินค้าของโลกให้สามารถดำเนินไปโดยเสรี โดยการจัดอุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศทั้งด้านภาษีศุลกากรและอื่น ๆ ตลอดจนการวางระเบียบกฎเกณฑ์และกรอบกฎหมายเพื่อให้เป็นแนวทางสำหรับการค้าระหว่างประเทศ ตลอดระยะเวลา 40 ปี ที่ผ่านมา แกดต์ได้มุ่งไปที่การเจรจาเรื่องสินค้า (TRADE IN GOODS) แต่จากการที่ภาคบริการในประเทศต่าง ๆ ได้มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในระยะหลัง โดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา ญี่ปุ่น และ สิงคโปร์ เป็นต้น โดยเฉพาะการค้าบริการระหว่างประเทศทางการเงิน อาทิ การกู้ยืมเงินระหว่างประเทศ การออกตราสารทางการเงินเพื่อระดมทุนในตลาดเงินระหว่างประเทศ การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ต่างประเทศ ฯลฯ ได้ขยายตัวสูงกว่าการขยายตัวของการค้าสินค้าระหว่างประเทศเป็นอย่างมาก¹¹ ทำให้สหรัฐอเมริกาซึ่งขาดดุลการค้าเป็นจำนวนสูงมาก แต่มีดุลบริการที่เกินดุล พยายามผลักดันให้มีการนำประเด็นเรื่องการค้าบริการ (TRADE IN SERVICE) เข้ามาบรรจุไว้ในการเจรจาการค้าหลายฝ่าย (MULTILATERAL TRADE NEGOTIATIONS : MTN) เพราะตนมีความชำนาญในเรื่องการค้าบริการและสามารถเข้าไปแสวงประโยชน์ในประเทศอื่นได้ ซึ่งจะช่วยลดการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดของตน โดยเริ่มผลักดันให้มีการเจรจาการค้าบริการตั้งแตปี 1982 แต่ถูกคัดค้านจากประเทศกำลังพัฒนาจำนวนมาก จึงต้องยุติไป จนถึงปี 1986 ซึ่งเป็นการเริ่มต้นการเจรจารอบ

¹¹จิตติมา ดุริยประพันธ์ และ จันทวรรณ สุจริตกุล. "การเจรจาว่าด้วยการค้าบริการในรอบอุรุกวัย", รายงานเศรษฐกิจรายเดือน ธนาคารแห่งประเทศไทย, ปีที่ 30 เล่มที่ 9 กันยายน 2533.

อูรุกวัย (URUGUAY ROUND)* สหรัฐอเมริกาก็ประสบความสำเร็จในการเสนอให้มีการนำหัวข้อเรื่องการค้าบริการเข้ามาอยู่ในวาระการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบใหม่ การเจรจาในเรื่องการค้าบริการดังกล่าวจะเป็นการส่งเสริมการขยายตัวของการค้าบริการของโลก และจะมีการจัดทำร่างระเบียบวินัยสำหรับการค้าบริการระหว่างประเทศ ซึ่งมีชื่อว่า ข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GENERAL AGREEMENT ON TRADE IN SERVICES - GATS) ในลักษณะเดียวกับแกตต์ และจะมีบทบาทสำคัญเช่นเดียวกับที่แกตต์มีความสำคัญในเรื่องการค้าสินค้า ทั้งนี้เพราะในอนาคตต่อไป การค้าบริการของโลกจะอยู่ภายใต้ข้อบังคับและวินัยแห่งข้อตกลง GATS นี้ ซึ่งจะมีกระบวนการตัดสินใจและการระงับข้อพิพาท (DISPUTE AND SETTLEMENT) ตามกลไกที่กำหนดไว้ในข้อตกลงฯ

การเจรจาเรื่องการค้าบริการมุ่งจะให้มีการจัดร่างกรอบความตกลงฯ ซึ่งรวมกฎระเบียบข้อบังคับและวินัยเกี่ยวกับการค้าบริการระหว่างประเทศหรือ GATS โดยมุ่งให้มีการขยายการค้าบริการภายใต้เงื่อนไขของความเปิดเผย (TRANSPARENCY) และการเปิดเสรีตามลำดับ (PROGRESSIVE LIBERALIZATION) เพื่อเป็นเครื่องมือในการส่ง

* การเจรจารอบอูรุกวัยได้เริ่มขึ้นในปี 2529 และมีกำหนดสิ้นสุดในปี 2533 โดยมีประเด็นการเจรจาทั้งหมด 15 เรื่อง ซึ่งนับว่าทุกเรื่องมีความสำคัญต่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของประเทศผู้เจรจาทุกประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้แก่ การเจรจาเรื่อง มาตรการของแกตต์ ระบบงานของแกตต์ สินค้าเกษตรสิ่งทอ ทรัพย์สินทางปัญญา มาตรการคุ้มกัน มาตรการที่มีไข่มุกสายรุ้ง ภาษีศุลกากร สินค้าเขตร้อน การค้าบริการ ข้อตกลงและกฎระเบียบอันสืบเนื่องจากการเจรจารอบที่แล้ว การระงับข้อพิพาท มาตรการอุดหนุนและภาษีตอบโต้ ผลกระทบต่อจากทรัพยากรธรรมชาติ มาตรการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการค้า

เสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าทั้งหลาย และเพื่อการพัฒนาของประเทศกำลังพัฒนา ทั้งนี้โดยจะต้องไม่ละเมิดต่อกฎหมายและข้อบังคับภายในของแต่ละประเทศในส่วนที่เกี่ยวกับการค้าบริการและจะต้องคำนึงถึงขอบเขตความรับผิดชอบและการดำเนินงานขององค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น กองทุนการเงินระหว่างประเทศ

ข้อตกลงว่าด้วยการค้าบริการหรือ GATS แบ่งได้เป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 บททั่วไป

กรอบข้อตกลงว่าด้วยการค้าบริการนี้จะยึดหลักของเกณฑ์ ซึ่งได้แก่ การกำหนดนิยามและขอบข่ายของความตกลง การกำหนดแนวความคิด หลักการ และกฎระเบียบที่จะรวมไว้ในกรอบความตกลงซึ่งจะใช้ปฏิบัติกับทุกสาขาบริการ

ส่วนที่ 2 รายละเอียดตามลักษณะเฉพาะของการบริการ

ข้อกำหนดปลีกย่อยหรือรายละเอียดแนบท้ายเพื่อขยายหรือประกอบข้อกำหนดหลักในส่วนที่ 1 ของแต่ละสาขาบริการ (SECTORAL ANNEX ซึ่งอาจแบ่งเป็น FINANCIAL ANNEX และ TELECOMMUNICATION ANNEX) ทั้งนี้เนื่องจากสาขาบริการบางสาขาจะมีลักษณะเฉพาะของการบริการ ทำให้การค้าบริการดังกล่าวไม่สามารถปฏิบัติตามหลักการของเกณฑ์ได้ในบางกรณี ดังนั้นเพื่อให้ข้อตกลงฯ มีความยืดหยุ่นและบรรลุวัตถุประสงค์จึงจำเป็นต้องมีการประยุกต์หลักเกณฑ์หรือข้อกำหนดปลีกย่อยดังกล่าวไว้ในข้อตกลงฯ

ส่วนที่ 3 กำหนดการและข้อยกเว้น

การจัดทำตารางกำหนดการและรายการประเภทบริการที่ประเทศต่าง ๆ พร้อมจะให้มีการเปิดเสรี (SCHEDULE OF COMMITMENT) และเงื่อนไขในการเข้าร่วมข้อ

ตกลงๆ ของประเทศต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ประเทศที่ยังไม่พร้อมมีช่องทางและระยะเวลาในการปรับตัวพอสมควร*

โดยที่หลักการสำคัญ ๆ ของเกณฑ์ เช่น การปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้อ่อนเคราะห์ยิ่ง (MOST - FAVOURED NATION : MFN) การปฏิบัติเยี่ยงชนในชาติ (NATIONAL TREATMENT) ฯลฯ เป็นหลักการที่ได้รับการยอมรับและใช้ปฏิบัติมาด้วยดีตลอด กลุ่มเจรจาการค้าบริการจึงยอมรับที่จะให้มีการประยุกต์ใช้หลักการที่สำคัญของเกณฑ์กับการเจรจาการค้าบริการ สำหรับแนวความคิด หลักการ และกฎระเบียบที่พิจารณาว่า ควรจะนำมาใช้กับการค้าบริการถูกกำหนดไว้ 8 ข้อ ซึ่งประกอบด้วย

1. การเปิดเผย (TRANSPARENCY)
2. การเปิดเสรีตามลำดับ (PROGRESSIVE LIBERALIZATION)
3. การปฏิบัติเยี่ยงชนในชาติ (NATIONAL TREATMENT)
4. การปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้อ่อนเคราะห์ยิ่ง / การไม่เลือกปฏิบัติ (MOST-FAVOURED NATION / NON - DISCRIMINATION)
5. การเข้าสู่ตลาด (MARKET ACCESS)
6. การให้ประเทศกำลังพัฒนามีส่วนร่วมในการค้าบริการระหว่างประเทศมากขึ้น (INCREASING PARTICIPATION OF DEVELOPING COUNTRIES)
7. การออกกฎระเบียบ (REGULATORY SITUATION)
8. การคุ้มกันและข้อยกเว้น (SAFEGUARDS AND EXCEPTIONS)

*สำหรับวิธีการทำรายการในตารางกำหนดการนั้น ประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่ต้องการแสดงเฉพาะส่วนที่จะเปิดตลาด (POSITIVE LIST) แต่ประเทศพัฒนาแล้วต้องการแสดงส่วนที่จะไม่เปิดตลาด (NEGATIVE LIST) ซึ่งระบุเฉพาะชื่อสาขาบริการที่ต้องการสงวนโดยไม่แจกแจงรายละเอียด ส่วนที่เหลือนั้นถือว่าเปิดตลาดในทันที

การเจรจาการค้าบริการในรอบอุรุกวัยนี้ได้แบ่งกลุ่มทำงาน (WORKING GROUP) ในสาขาบริการไว้ประมาณ 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทำงานสาขาการเงิน (รวมประกันภัย) การก่อสร้าง การท่องเที่ยว การโทรคมนาคม วิชาอาชีพอิสระ การบินพลเรือน และการขนส่งทางทะเล

ในจำนวนกลุ่มทำงานทั้ง 6 กลุ่มนี้ กลุ่มทำงานของสาขาการเงินนับว่ามี ความก้าวหน้ามากที่สุด โดยประเทศสหรัฐอเมริกา ประชาคมยุโรป และกลุ่มประเทศ SEACEN* ได้ยื่นร่างข้อเสนอของตนให้ที่ประชุมร่วมพิจารณา โดยในส่วนของ SEACEN ได้ระบุข้อยกเว้นต่าง ๆ เพื่อให้ประเทศกำลังพัฒนามีความคล่องตัวในการที่จะปฏิบัติตามข้อตกลง

สำหรับสาขาบริการอื่น ๆ นับว่ายังมีความก้าวหน้าน้อยมาก ส่วนหนึ่งอาจเป็น เพราะกลุ่มผู้ได้ประโยชน์ที่มักจะอยู่เบื้องหลังและเป็นผู้ชี้นำทิศทางการเจรจาไม่ได้รวม ตัวกันอย่างแน่นแฟ้นเหมือนกลุ่มผลประโยชน์ที่สนับสนุนให้เกิดข้อตกลงเรื่องการค้าบริการ ทางการเงิน นอกจากนี้ในสาขาบริการที่ประเทศมหาอำนาจเห็นว่าตนได้ประโยชน์อยู่แล้วก็ จะวางเฉยไม่ผลักดันให้มีการเจรจาในกลุ่มคืบหน้าไปแต่อย่างใด เช่น ในสาขาการบิน พลเรือนและการขนส่งทางทะเล (MARITIME) ซึ่งสหรัฐอเมริกามีความได้เปรียบ กล่าว คือ สหรัฐฯ ได้ทำข้อตกลงเรื่องการบินไว้กับประเทศจำนวนมากซึ่งส่วนใหญ่สหรัฐฯ เป็น ฝ่ายได้เปรียบ จึงต้องการคงลักษณะของข้อตกลงแบบทวิภาคีเอาไว้ สำหรับการขนส่งทาง ทะเล สหรัฐฯ ไม่มีนโยบายที่จะเปิดน่านน้ำของตนให้กับเรือเดินสมุทรของชาวต่างชาติ เพราะสหรัฐฯ เป็นประเทศที่ติดทะเล ดังนั้นเพื่อความมั่นคง (SECURITY) ของประเทศ จึงต้องระมัดระวังเรื่องการเปิดน่านน้ำของตนให้เรือเดินสมุทรต่างชาติเข้ามาได้อย่างเสรี ซึ่งในภาวะสงครามอาจถูกใช้เป็นช่องทางลำเลียงอาวุธสงครามหรือเสบียงอาหารจำเป็นได้

*THE SOUTH-EAST ASIAN CENTRAL BANKS เป็นกลุ่มธนาคารกลางของ ประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การเข้าร่วมเป็นภาคีข้อตกลงใหม่ด้านการค้าบริการนี้ คงจะเป็นสิ่งที่ประเทศไทยหลักเล็งได้ยาก เพราะจะเป็นการสวนทางกับเป้าหมายหลักของแกตต์ ในการขยายการค้าในระบบเศรษฐกิจโลก และการเปิดเสรีการค้าบริการระหว่างประเทศ ซึ่งนับวันจะมีปริมาณสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเมื่อเข้าร่วมเป็นภาคีก็ถือเป็นพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวินัยที่ระบุไว้ในข้อตกลงฯ ซึ่งสาขาที่มีแนวโน้มว่าจะเจรจาสำเร็จได้ก่อนก็คือ สาขาการเงินและประกันภัย ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดแนวทางดำเนินการ เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งจากปัจจัยภายในประเทศและนอกประเทศดังที่กล่าวมาทั้งหมดประกอบกับการที่ประเทศไทยเข้าร่วมในการเจรจา GATS* ทำให้ประเทศไทยมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มประสิทธิภาพและความยืดหยุ่นให้แก่ระบบการเงินไทย โดยการผ่อนคลายข้อจำกัดต่าง ๆ และลดการแทรกแซงของทางการเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดจากระบบเศรษฐกิจภายในประเทศและสภาวะเศรษฐกิจโลก ซึ่งมีทิศทางมุ่งสู่การเปิดเสรีมากขึ้นในทุก ๆ ด้าน และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวทางการได้ดำเนินนโยบายผ่อนคลายที่สำคัญคือ

1. ขยายขอบเขตการค้าเงินงานของสถาบันการเงิน

ในช่วงปลายปี 2530 ทางทางการได้ขยายขอบเขตการค้าเงินงานของธนาคารพาณิชย์ให้สามารถประกอบธุรกิจได้กว้างขวางขึ้น อาทิเช่น อนุญาตให้ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาในการซื้อหรือควบกิจการ (M & A / CONSOLIDATION) ให้บริการจัดทำหรือวิเคราะห์โครงการเพื่อการลงทุน (FEASIBILITY STUDIES) การดูแลและเก็บรักษาหลักทรัพย์ (CUSTODIAN SERVICES) เป็นต้น และในช่วงต้นปี 2531 ทางทางการก็ได้ขยายขอบเขตการค้าเงินงานของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ให้สามารถประกอบธุรกิจได้เพิ่มเติมมากขึ้นเช่นกัน

* เพราะหลักการที่สำคัญของ GATS คือการเปิดเผยและการเปิดเสรีตามลำดับ

2. อัตราดอกเบี้ย

ในปี 2532 ได้มีการยกเลิกเพดานอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำระยะเวลา 1 ปี เพื่อสนับสนุนการระดมเงินออมระยะยาว และเพื่อให้สถาบันการเงินสามารถปรับตัวให้ทันต่อระบบดอกเบี้ยเสรีมากขึ้นตามลำดับ ต่อมาทางการได้ประกาศยกเลิกเพดานอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำทุกกำหนดระยะเวลา ตั้งแต่วันที่ 16 มีนาคม 2533 เป็นต้นไป

3. ประกาศรับพันธะข้อ 8

แห่งกองทุนการเงินระหว่างประเทศ

ประกาศรับเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2533 สาระสำคัญของการเป็นสมาชิกที่รับพันธะข้อ 8 คือ การไม่จำกัดการชำระเงินและโอนเงินในการดำเนินธุรกรรมเดินสะพัดระหว่างประเทศ การไม่เลือกปฏิบัติในเรื่องการเงินระหว่างประเทศ ตลอดจนการละเว้นการใช้นโยบายอัตราแลกเปลี่ยนหลายอัตรา เว้นแต่จะมีความจำเป็นและได้รับความเห็นชอบจากกองทุนฯ หมายถึงว่า ประเทศไทยมีนโยบายให้มีการซื้อขายเงินตราต่างประเทศเพื่อธุรกรรมเดินสะพัดอย่างเสรี มีการปฏิบัติต่อประเทศคู่ค้าอย่างเท่าเทียมกันในเรื่องข้อตกลงทางการเงินระหว่างประเทศ และมีความมุ่งมั่นที่จะใช้อัตราแลกเปลี่ยนอัตราเดียวสำหรับธุรกรรมระหว่างประเทศตลอดไป

4. การผ่อนคลายการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

มอบหมายให้ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้อนุญาตการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ แทนธนาคารแห่งประเทศไทยมากขึ้น และในทุกกรณีสำหรับการนำสินค้าและบริการเข้า และมีนโยบายให้อัตราแลกเปลี่ยนมีความยืดหยุ่นมากขึ้น เพราะอัตราแลกเปลี่ยนจะเป็นตัวรับสำคัญที่จะช่วยมิให้เงินทุนไหลเข้าออกอย่างรุนแรง

ผลจากการรับพันธะข้อ 8 ต่อประเทศไทย

จากการรับพันธะข้อ 8 ถือว่าเป็นการเริ่มต้นที่จะปฏิรูประบบการเงินที่เป็นเสรีมากขึ้น และเป็นระหว่างประเทศมากขึ้น (INTERNATIONALIZATION) เพิ่มประสิทธิภาพให้กับระบบการเงินไทย ทำให้เกิดการขยายตัวของการทำธุรกรรมในต่างประเทศ นักธุรกิจ

ไทยสามารถนำเงินไปซื้อหลักทรัพย์ในต่างประเทศได้ เช่น การตั้ง INDONESIA FUND ในประเทศอินโดนีเซีย นั่นก็คือการระดมทุนจากประเทศไทยเพื่อไปซื้อหุ้นในต่างประเทศ และยังเป็นกลไกขั้นตอนการพิจารณาการลงทุนในต่างประเทศ เปิดให้ธุรกิจเอกชนสามารถนำเงินไปลงทุนในต่างประเทศมากขึ้น เฉพาะที่ผ่านมาธุรกิจไทยได้ก้าวเข้าสู่การเป็นเจ้าของกิจการต่างชาติถึง 6 ธุรกิจใหญ่ ๆ มูลค่ารวมของการเทคโอเวอร์ (TAKEOVER) กว่า 9 พันล้านบาท เช่น การเทคโอเวอร์บริษัทบีบีเบิลบี ซีพีคัสของสหรัฐอเมริกาโดยบริษัทยูนิคอร์น สหยูเนี่ยนซื้อโรงงานปั่นฝ้ายในรัฐจอร์เจีย และเมื่อมีการเปิดเสรีทางการเงิน แนวโน้มการค้าการลงทุนของนักธุรกิจไทยในต่างประเทศคงมากขึ้นอย่างแน่นอน แต่อย่างไรก็ตามการทำธุรกรรมในตลาดโลกปัจจุบันต้องประสบปัญหาการกีดกันทางการค้า (PROTECTIONIST) อย่างมากด้วยรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ กัน โดยเฉพาะการมี TRADE BLOCK เกิดขึ้น เช่น FREE TRADE AREA ระหว่างสหรัฐอเมริกาและแคนาดา ตลอดจนเม็กซิโกหรือกลุ่มประเทศ EEC หรือยุโรปตะวันตกที่กำลังจะรวมกันเป็นตลาดเดียว (SINGLE MARKET) ซึ่งประเทศเหล่านี้ต่างก็เป็นคู่ค้าที่สำคัญของประเทศไทย หากมีการติดต่อสัมพันธ์ทางธุรกรรมกับประเทศเหล่านี้คงประสบปัญหาอีกมากไม่ว่าจะเป็นเรื่องอัตราภาษีอากรร่วมหรือคุณภาพสินค้า ฯลฯ ดังนั้นเราจึงไม่ควรพึ่งพิงอยู่กับประเทศใดประเทศหนึ่งมากเกินไป ควรจะหันไปหาช่องทางใหม่ ๆ ในการทำธุรกรรมกับประเทศแถบอื่นบ้างที่จะประสบปัญหาการกีดกันทางการค้าที่ไม่มากนัก

ก่อนที่จะเกิดวิกฤติการณ์อ่าวเปอร์เซีย (PERSIAN GULF WAR) ระบบการเงินของประเทศต่าง ๆ มีแนวโน้มที่จะเริ่มผ่อนคลายระเบียบกฎเกณฑ์ทางการเงิน (FINANCIAL DEREGULATION) เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของโลก เพราะหากไม่ดำเนินการเช่นนี้ระเบียบกฎเกณฑ์ที่ล้าสมัยของรัฐจะเป็นอุปสรรคในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ แต่ผลกระทบจากวิกฤติการณ์ดังกล่าวคงทำให้การผ่อนคลายชะงักตัวลง เพราะปัญหาทางเศรษฐกิจภายในของแต่ละประเทศทำให้ยังไม่มีความพร้อมในการ DEREGULATION และประเทศเหล่านี้ก็คือประเทศที่รับพันธะข้อ 14 ซึ่ง IMF ให้สิทธิในการที่จะคงไว้หรือตัดแปลงข้อจำกัด การชำระและการโอนเงินที่เกี่ยวกับธุรกรรมเดิน

สหประชาชาติได้ หากมีการทำการค้าการลงทุนในประเทศเหล่านี้เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการกีดกันทางการค้า นักธุรกิจก็จะต้องประสบปัญหาเกี่ยวกับข้อจำกัดๆ อย่างแน่นอน เพราะการทำธุรกิจในปัจจุบันมิได้มุ่งเน้นเฉพาะตลาดภายในประเทศ แต่เป็นการทำธุรกิจระดับนานาชาติเป็นส่วนใหญ่ แม้จะไม่ได้ก้าวไปสู่ยุค GLOBALIZATION อย่างเต็มตัว ก็ปฏิเสธมิได้เช่นกันว่าเป็นจุดเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของธุรกิจแบบเดิมที่เฉพาะภายในประเทศ ไปสู่กิจการระหว่างประเทศมากขึ้น เมื่อการค้าการลงทุนระหว่างประเทศเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยากในโลกธุรกิจปัจจุบัน ปัญหาจากข้อจำกัดทางการเงินระหว่างประเทศก็เป็นสิ่งที่นักการค้าการลงทุนระหว่างประเทศหนีพ้นได้ยากเช่นกัน

อาจกล่าวได้ว่าการมีข้อจำกัดการชำระและการโอนเงิน (EXCHANGE RESTRICTIONS) เป็นอุปสรรคอย่างมากของการทำธุรกรรมระหว่างประเทศ ทำให้ธุรกิจไม่กล้าเสี่ยงที่จะไปทำธุรกิจในประเทศที่มีข้อจำกัดๆ ดังกล่าว เพราะอาจจะมีความเสี่ยงในเรื่องการโอนผลกำไรกลับมายังประเทศตน และเมื่อประเทศไทยมีการเปิดเสรีทางการเงิน ทำให้มีการทำการค้าการลงทุนในต่างประเทศเพิ่มขึ้น ถ้าไปทำธุรกรรมกับประเทศเหล่านี้คงต้องประสบปัญหาดังกล่าวเช่นกัน โดยเฉพาะการทำธุรกรรมกับประเทศแถบอินโดจีนหรือประเทศสังคมนิยมซึ่งเพิ่งเปิดประเทศรับการการลงทุนจากต่างประเทศ เพราะประเทศเหล่านี้ส่วนใหญ่ก็ยังคงมีข้อจำกัดๆ อยู่

จึงควรที่จะมีการศึกษาถึงปัญหาการโอนเงิน ซึ่งเกิดจากการทำธุรกรรมดังกล่าว และหาแนวทางหรือมาตรการทางกฎหมายในการแก้ปัญหา เพื่อเป็นประโยชน์แก่นักธุรกิจไทยให้มากที่สุด

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงผลทางกฎหมายที่เกิดจากการรับพันธะข้อ 8 ของประเทศไทย ที่มีต่อการทำธุรกรรมกับประเทศที่มีข้อจำกัดทางการเงิน

2. เพื่อศึกษาถึงแนวความคิด หลักกฎหมายของประเทศต่าง ๆ ที่ใช้ในการแก้ปัญหาการโอนเงินซึ่งเกิดจากการทำธุรกรรมกับประเทศที่มีข้อจำกัดทางการเงิน
3. เพื่อศึกษาถึงแนวทางและมาตรการทางกฎหมายที่จะนำมาใช้ในการแก้ปัญหาดังกล่าว

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาแนวความคิดและหลักกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับปัญหาการทำธุรกรรมกับประเทศที่มีข้อจำกัดทางการเงินในช่วงปี 1962-1986 ซึ่งจะมุ่งศึกษารายละเอียดของพันธะข้อ 8 และข้อ 14 ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

การรับพันธะข้อ 8 ทำให้ประเทศไทยมีการเปิดเสรีทางการเงิน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อประเทศ แต่อาจจะก่อให้เกิดปัญหาในการทำธุรกรรมกับประเทศที่มีข้อจำกัดทางการเงิน จึงควรต้องหามาตรการทางกฎหมายเพื่อนำมาแก้ไข

1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย

ใช้วิธีวิจัยเอกสาร (DOCUMENTARY RESEARCH) ศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือ บทความ และเอกสารที่เกี่ยวข้องของต่างประเทศ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ในผลทางกฎหมายจากการรับพันธะข้อ 8 ของประเทศไทย ที่มีต่อการทำธุรกรรมกับประเทศที่มีข้อจำกัดทางการเงิน

2. ทำให้ทราบแนวความคิด หลักกฎหมายของประเทศต่าง ๆ ที่ใช้ในการแก้ปัญหาการโอนเงินซึ่งเกิดจากการทำธุรกรรมกับประเทศที่มีข้อจำกัดทางการเงิน
3. ทำให้ทราบแนวทางในการแก้ปัญหาดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์ต่อรัฐและเอกชนผู้ประกอบธุรกรรมกับประเทศที่มีข้อจำกัดทางการเงิน